

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Licijjska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čakovnem v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 352
Naročnina na ozemlje SHS: letno D 90,—, za pol leta D 45,—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120,—. — Plača in toži se v Ljubljani

LHT9 V.

LJUBLJANA, dne 5. decembra 1922.

ŠTEV. 142.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:	
celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna štev.	Din. 1.—
2. za inozemstvo:	
celoletno	Din. 150.—

Izhod italijanske krize

Kakor pri nas, tako slonijo tudi v Italiji različne politične, socialne, finančne in gospodarske krize na težki moralni krizi, katero so povzročile povojne razmere. V Italiji se še vedno vprašujejo: Je li bilo prav, da je Italija vstopila v vojno? Boj med strankami je začel v Italiji že leta 1914. Na eni strani so stali pod vodstvom Giolittija nevturalisti, ki so imeli za seboj široko maso prebivalstva, kralja, senat, dve tretjini parlamenta, katolike in socialiste, agrarske sloje in del industrije. Na drugi strani so stali pod vodstvom Mussolinija, intervencionisti, majhna, toda zelo energična skupina, ki je imela skoro vse večje časnike na svoji strani. Boj se je vodil z obeh strani z največjo zagrizenostjo. Ko so bili nevturalisti po padcu Salandre-Sonnino in po vrnitvi vlade Giolittija, že skoro pri zmagi, so posegli intervencionisti po zadnjemu sredstvu, uprizorili so državni štrajk, ter z grožnjo: vojna ali revolucija prisilili kralja, da je napovedal vojno. Senat in parlament so padli pod naskokom intervencionistov, katerim je slepo sledila široka masa ljudstva. Medtem, ko je Cadorna brezuspešno jurišal avstrijske okope ob Soči, so se na notranji fronti borili z drakonično krutostjo napram nevturalistom. Dobljena zmaga je sicer opravičila zahteve intervencionistov, toda na pariški konferenci izgubljeni mir, je prinesel nevturalistom novih moči. Navaja se, da je pariški mir prelomil ravnotežje na morjih in v državah Evrope, da je poslabšal mednarodni položaj Italije, in da je morala Italija plačati neznatne rezultate z izgubo 500.000 mož in s polomom italijanskih državnih financ.

Pri volitvah v novembru 1919 je ostalo srednje meščanstvo doma in socialisti, ki so se na strankinem dnevu v Bolonji priznali k boljšeizmu, so izvojevali sijajno zmago. Samo s tem, da so katoliki ustanovili katoliško ljudsko stranko, se je preprečil prehod katoliških ljudskih mas srednjih in nižjih slojev v tabor socialistov in njih popolno odsotnost od volitev. Ko je dne 2. decembra kralj, s katerim se je nahajal tudi prestolonaslednik, otvoril parlament, je bil sprejet s pozdravi: »Živijo Ljenu, živijo socialisti!« pri čemer so socialisti, ne da bi hoteli slišati kraljev govor, zapustili dvorano. Državna sila je dosegla tedaj najvišjo stopnjo svoje slabosti. Slabo kraljevska moč se je tedaj opirala na že izza 15. stoletja poznano taktiko Francoza Comines »naslanjati se je treba vedno na močnejšega« in se je, kar se tiče politične inicijative, skoro popolnoma izločila iz

življenja nacije. Nitti je skušal, s pomočjo uvedbe proporcionalnega volilnega sistema uvesti v parlament novo življenje, ter združiti vso moč države v rokah parlamenta; ta poizkus je pa bil brezuspešen. Pri volitvah so se vrnili od demoliberalcev v parlament v glavnem oni znani možje, katere je svojčas privedel Giolitti, tekom svoje diktature kot svoje zaščitnike v parlament in ki so v maju 1915 na nesramen način odpovedali. Bili so ne samo po strankinih in stvarnih nasprotjih, ampak obenem tudi po osebnih, ki so obstojali med njih voditelji Giolittijem, Salandro, Orlandom in Nittijem razdvojeni. Na novo izvoljeni »popolari« (ljudska stranka) so uvedli v zbornico duh komunalne in provincialne politike, s katero so se dosedaj izključno pečali in so stremeli v glavnem za tem, da povečajo svoj vpliv v državi in svojo moč pri volitvah. Socialisti si niso upali niti uprizoriti revolucije, niti prevzeti odgovornost za vladno in so se omejili samo na to, da so še samo ovirali delovanje že itak polomljenega državnega aparata. Tratili so čas in energije z dogmatičnimi in taktičnimi spori, ki so povzročili notranji razpad italijanskega socializma. Ponesrečeni naskok na tovarne in veleposestva v jeseni 1920, s katerim se je hotelo odpraviti privatno lastnino, je pomenjal začetek konca socializma, pokazal je svojo popolno nezmožnost za organizacijo produkcije, in dobavo sirovin in razpečevanje fabrikatov.

Zbog zavrnjenega parlamentarnega položaja ni bila zbornica v stanju, da stori trdno vladno. Vsako ministstvo je samo kolebalo ter cincalo, bilo je skoro vedno samo le prehodno ministstvo, priprava za drugo prehodno ministstvo. Kakor se je v letu 1920 trpelo komuniste, tako se je potem tudi fašiste, ki so bili med seboj v odprtem boju, ki so sklepali premirje in mirovne pogodbe, pri katerih je igrala država kvečjemu samo vlogo poštenega posredovalca. Isto sliko je nudil tudi položaj na zunanji, zunanja politika je bila odmev notranjih dogodkov. To notranje in zunanje vegetiranje, bi moglo trajati še nekaj časa, da ne bi v notranjosti postojala finančna potreba vedno večja in da niso nastajala v zunanji politiki za Italijo zelo važna vprašanja, kakor je problem sredozemskega morja, vedno bolj akutna. Proti tem razmeram se je dvignila nacionalnemu fašizmu reakcija nekdanjih intervencionistov, ki so napram nevturalistom v vprašanju glede vojne napovedi zastopali stališče, da je bila Italija primorana napovedati vojno, ako ni hotela v moralnem in mednarodnem oziru izgubiti svoj položaj velesile, glede nepopolne izvršitve načrta in neuspehov vojne so pa krivi nevturalisti. Kajti ti so, po mnenju fašistov gojili demokratično nevturaliteto z vsemi njenimi nauki in frazami o civilizaciji, humaniteti, pravici, svobodi, večnem miru in sodelovanju vseh narodov.

Medtem, ko so se socialisti v letu 1919/20 branili sprejeti državno vlast v svoje roke, je fašizem še pri svoji ustanovitvi stremel za tem, da si pribori državno vlast. Da bi dosegel svoj cilj, je izbral Mussolini z

ustanovitvijo takozvanih »fašijev« (zvez) brez vsakega pomisleka sredstvo, ki je po razmerah v Italiji obetalo še največ uspehov, to je militarizem. Šibka državna vlast, si ni upala nastopiti proti močni vojaški fašistovski organizaciji in je videla v njej celo dobrodošlo zaščito proti komunizmu, ki ji je bil zelo opasen. Parlament, ki je obstojal iz advokatov in afaristov, učenjakov in fantastov, je bil preslab, da bi se upal stopiti v bran proti fašizmu in široke mase so bile preveč pasivne in so molče sledile ukazom fašistov. Prišli so rimski fašistovski dnevi v katerih je igrala državna vlast uprav tragičnomočno ulogo; ministristvo je sicer hotelo v nekakem položaju zmedenosti začeti z defenzivo, toda kralj se je, slično kakor v letu 1915 pokoril nacionalistom, parlament se je držal skrit v zatišju in se ni upal niti protestirati; demokratične ter socialistične mase so mirno izvrševale tudi nadalje svoje posle, kakor da se ni pripetilo ničesar, v pripravi da se ne more položaj poslabšati ampak samo poboljšati. S tem se je prvič v veliki državi popolnoma potepalo socializem in demokratično. Preostaja jima samo upanje, da bo nov režim na težkočah, ki se mu stavlja, primoran da položi orožje. V notranjosti so se razna administrativna, gospodarska, socialna in finančna vprašanja le še bolj poosttrila. V zunanji politiki nima Italija, ki poseduje sorazmerno zelo neznatna finančna sredstva, nobenih zaveznikov razen Francije in Anglije, ki sta oba glede sredozemskega morja največja rivala Italije, in katerima je Italija že danes preveč močna. Vsekakor se obetajo Italiji tako razburkani kakor tudi zanimivi časi, v katerih bo imel Mussolini prilike dovolj, da bo dokazal, ali je kaj več kakor velik agitator in organizator surovih band.

Fr. Zelenik: Pobijanie draginje.

Draginja je tako stara žena, kakor je stara zgodovina človeštva. Vsi narodi vseh vekov so se pritoževali čez gospodstvo te vladarice. Enako star je pa tudi boj proti draginji, vendar pa ta boj nikdar ni uspel in tudi ne bo, dokler bo vladalo v človeštvu samoljublje (egoizem). Te lastnosti se pa človek ne bo otrešel in zato tudi nikdar ne bo izginila draginja. Neizprosno je zagospodovala draginja zadnje čase, ona neusmiljeno tlači več kot tri četrtine prebivalstva, služi pa malemu številu ljudi, kateri si z njeno pomočjo polnijo žep in grade na tuji nevolji svoje blagostanje. Draginja poraja težke socialne krize, izrablja večino delovne sile, da te nedostaja za stalno delo, tako potrebno za obnovo in zboljšanje položaja. Grenka skrb po najpotrebnejši hrani za ohranitev golega življenja preprečuje vsako potrebo duševne hrane, zato pa duševno propadamo.

Gospodstvo draginje je postalo zadnje čase tako nezno, da so se zbal celotni ministri in so se odločili za energične korake proti nji. Da je bila nevarnost res velika, je najboljši dokaz to, da smo nehali z vele-

agrarno politiko in je vlada krenila na srednjo pot, katera pozna tudi koristi konzumenta, ne samo velekmeticja in veleizvoznika. Zato pa tokrat vladni boj tudi nekaj zaleže, izgleda pa, da bo krepkopoljnost vlade popustila in podlegla rovarstvu veleproizvajalcev in veleizvoznikov.

Sicer se naša vlada bori že dobre štiri leta proti draginji, ali vsa vladna sredstva so bila nedostatna, večkrat naravnost praktično neizvedljiva in gospodarstvu škodljiva. Najmanj je bil uspešen boj z maksimiranjem cen. To je bilo večkrat naravnost krivično, je povzročalo pomanjkanje blaga in redilo verižno trgovino. Dokler pada vrednost denarja, je tudi predpisovanje kosmatega dobička krivično.

Kakor je napačno mišljenje potrosajskih slojev, da je edino trgovec kriv draginje, tako je tudi napačno, da se vlada loteva samo trgovcev in obrtnikov in le nad temi vihti bič in z raznim komisijami, odbori in pododbori izpodkopava ugled poštene trgovine, ker resničnih navijalcev in verižnikov take naprave ne dosežejo. Vrh tega opazamo večkrat pristranost. V Zagrebu je bil obsojen neki trgovec, ker je prodajal drva po 11 tisoč kron, dokazal pa je, da prodaja mestna aprovizacija enaka drva po 14.000. Dosedaj še nisem čital obsojbe tudi te aprovizacije.

Vsekakor mora oblast gledati na to, da se vladne naredbe res tudi vpoštevajo, posebno kar jih je pravičnih in primernih. Zahteva se napis cen. Tega predpisa se naša trgovina in obrt malo drži, kakor kažejo razglasi obsodb v »Uradnem Listu«. Iz teh razglasov pa tudi vidimo, da so razne oblasti v nekaterih slučajih vendar premalenkoste in tudi ne ravnaajo v nekaterih slučajih v smislu predpisov. Čital sem, da je neki kmetič bil obsojen, ker je pri preprodaji vina, življenske potrebščine(1) preveč zaslužil. Nisem v sorodu s »Sveto vojsko«, še manj sem njen sovražnik, ali rečem, da vino ni življenska potrebščina. Jaz dobro izhajam brez vina, ker nimam denarja zanj, in če bi že imel, bi rad pil res dobro vino.

Neka natakarka v majhnem gnezdu je bila obsojena, ker je gostu zaračunala celo steklenico kisle vode, čeravno je izpil le polovico. V tisto gnezdo se izgubi le vsake kvatre kak zapečen aktenkracar, ki pije kislavo vodo in zato mu je zaračunala celo steklenico, ker drugo polovico je itak morala zlititi v stran. Ali je kislava voda življenska potrebščina? Neka stara mamica iz ljubljanskega trga je bila obsojena, ker ni imela vidno zabeleženih cen na semenih. Šel sem gledat te ženice in izgledajo, da pri njih pomeni kljuka 5 in križ 10. Prodajajo gotova semena tako, da zaslužijo za »kofe«. Ravnotako bi tedaj morale imeti zabeležene cene kmetice, ki donajajo na trg razne res »življenske potrebščine« in prav neusmiljeno navijajo.

Zahteva napisa cen je jako umestna, kar dokazem iz lastne izkušnje. Bil sem v Zagrebu in Beogradu. Povsod so brili. V Beogradu mi je hotel natakark »čevabčič« zaračunati po 2 dinarja! Trgovcem in obrtnikom svetujem, da se držijo te-

ga predpisa in napisujejo cene radi konkurence!

Mnogo je že žanjejo razne komisije. Bil sem nekoč sam član take komisije in videl sem, kako je gospod »kolega« z najvažnejšo birokratsko masko stopil v vsako trgovino in bil trdno prepričan, da je zasel v navijalsko gnezdo. Tako postopanje je neprimerno.

Neko trgovsko podjetje je bilo obsojeno, ker je vračunalo v ceno tudi ukraden mast. Na železnici so ukradli 56 kg masti. Sodnik je pa bil mnenja, da se ta izguba ne sme vračunati v ceno. Drug trgovec je dobil dve partiji enakega blaga. Ena partija je bila nekaj dražja, druga pa cenejša. Obe je numeriral po povprečni ceni. Tudi ta je bil obsojen. In vendar sta oba pravilno postopala po starih že dolgo utrjenih trgovskih načelih.

Vidimo, da so pogoške na obeh straneh.

Izvršilni organi morajo upoštevati trgovska načela in čistiati poštenje redne trgovine, trgovski in obrtni krogi pa se naj ne »bunijo« proti raznim predpisom, ampak jih naj upoštevajo, pa bo izginilo obilo nezadovoljnosti in jeze.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

60. Naši gozdovi, njih izkoriščanje in izvoz njih izdelkov.

Naša država je bogata na gozdovih. Največje gozdove mehkega in bukovnega lesa imamo v Bosni in Sloveniji ter hrastovega in jesenovega lesa na Hrvaškem, v Slavoniji in v Baranji. Les se prideluje po vrstah v drva za kurjavo, v stavbeni les, v les za izdelavo oglja, bodisi v navadnih domačih ogljenicah ali pa v destilacijah za les. Drv za kurjavo se naseka na Hrvaškem in v Slavoniji okrog 50.500 vagonov letno. Od katerih se okrog $\frac{1}{3}$ proda v Bačko in Baranjo. Bosna in Hercegovina je izvažala po kritju domače potrebe okrog 25.000 vagonov letno. Srbija jih ni proizvedla niti toliko, da bi krila svoje potrebe, marveč se je za potrebe Beograda uvažal les iz Madžarske, Bosne in Slavonije. Srbija bi lahko dala mnogo lesa za kurjavo in za izvoz, ako bi imela komunikacije iz gozdov krajinskega in požarevaškega okrožja k Donavi. Ko se bodo zgradile komunikacije, bodo dajali gozdovi v moravskem okrožju ter timoškem, čačanskem, kruševaškem in topliškem okrožju mnogo lesa.

Črnagora in Dalmacija nista izvažali drv. Črnagora bi dajala les za izvoz, ako bi se promet zboljšal.

Slovenija je izvažala in izvažala drva za kurjavo. Na Hrvaškem se kot drva za kurjavo jemlje samo ono, kar preostane pri predelavi debel, to so veje in konci izvzemši hrastov in kostanjev les, ki se jemlje kot taninski les za izdelavo tanina v bližini taninskih tovarov. Da bi si zasigurali, da bi naša industrija oskrbovala Vojvodino z drvami za kurjavo, bi bilo treba uvesti uvozno carino za drva.

Na Hrvaškem in v Slavoniji se je proizvedlo letno okrog 2000 vagonov lesnega oglja, ki se izvažajo v Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Grčijo.

Iz Bosne se je izvozilo letno okrog 13.440 ton lesnega oglja, poleg znanih količin oglja, ki se uporabi v Vrešu in Jajcu. Iz Slovenije se je izvozilo okrog 5000 vagonov oglja na leto in sicer po večini v Italijo, Grčijo in Turčijo. Srbija proizvaja oglje samo na jugu za krajevno potrebo ter na Morihovem in za izvoz v Solun.

Les, ki se uporablja za izdelavo oglja je iz krajev, ki so brez prometa ter se ne rentira ga izvažati kot les ali pa je les, ki se uporablja za destilacijo.

Produkcija hrastovine, jesenovine, brstovine, in bukovine v deblih znaša na Hrvaškem in v Slavoniji okrog 400.000 do 500.000 m³. Od tega se je izvozilo kot okrogel les okrog 100.000 m³ in sicer v Nemčijo

in Avstrijo. Madžarsko in Češkoslovaško. Mehkega lesa se poseka okrog 300.000 m³, ki se predela v tuzemstvu. Letna produkcija mehkega tesnega lesa je približno 50.000 m³ in se je les izvažal v Italijo, Francijo, Grčijo in Severno Afriko. Tesnega stavbenega trdega lesa se je izdelalo na Hrvaškem in v Slavoniji 60.000 m³, od katerih se je polovica izvozila v Italijo, Francijo, Grčijo, severno Afriko, Holandsko in Nemčijo. Glavni izvozniki so tujci.

Tesnega stavbenega lesa se je izdelalo na Hrvaškem in v Slavoniji okrog 200.000 do 250.000 m³, od hrastovega lesa, od katerega se je okrog 90% izvozilo, in 140.000 do 170.000 kubičnih metrov iz mehkega lesa. Od tega se je izvažalo v Anglijo 25%, v Francijo 30%, v Grčijo, Avstrijo, Nemčijo, Češkoslovaško, Madžarsko, Holandsko, Belgijo in Italijo. Od žaganega lesa je polovica 200.000 do 250.000 m³ jesenovine, 10.000 brstovine in 30.000 bukovine.

Iz Bosne in Hercegovine se je izvozilo leta 1913 okrog 12.029 vagonov mehkega lesa za stavbe in sicer tesnega in netesnega ter zelo malo hlobov za Grško in južno Italijo, ter 32.150 vagonov žaganega mehkega lesa. Izvoz je šel v Italijo ter ostale dežele Sredozemskega morja.

Slovenija je izvozila letno 50.000 vagonov mehkega in bukovnega lesa. Doga, ki so bile pred 20 in 40 leti glavni produkt, se sedaj izdelujejo le od vejesja in ne od debela. Izdela se okrog 1,5 milijonov veder. Bila po so leta, ko se je izdelalo 3 do 4 milijone veder. Polovico te produkcije se izvažajo v Nemčijo, okrog 20% v Francijo, 10% v Italijo, Švico in Belgijo, ostanek pa na Madžarsko in Avstrijo. Močno konkurenco v dogah smo občutili iz Amerike in Rusije. Po sedanjih situaciji so glede dog na nas navezana Italija, Avstrija in Madžarska, ki jih potrebujejo v znatnih množinah ter nimajo lesa za sode. Na Hrvaškem in v Slavoniji izdelujejo doge Slovenci iz Kranjske in Štajerske ter Hrvatje iz Gorskega Kotarja, ki prihajajo na delo v Slavonijo in delajo tam preko leta in sicer po komadu. Največ dog se izdela v gozdovih brodske občine kakor: Čunjevci, Slavic, Kunjevci, Orliak, Banov Dol, Krški otok Boljkovo, Lušče, Svinovo, Zapadna Kusara, Kragujna, Radišev, Ripača in sicer skupno okoli 60 gozdov. Največja tvrdka v dogah je Eisler in drug z Dunaja takozvani »Kralj dog«. Drugače izdelujejo vsi, ki obratujejo z žagami tudi doge, kar ni hlobo se uporablja za doge.

Iz Bosne se je leta 1913 izvozilo 1270 vagonov, deloma bukovih deloma hrastovih dog. Bukovih dog se je proizvedlo letno na Hrvaškem in v Slavoniji okrog 400.000 komadov, sedaj se jih izdeluje manj, ker so delavske mezde za njih izdelavo drage in ker se drugi les razžaga v hlobo.

Bukova vesla so se izdelovala v področju reško-modruške in Liško-krbavske županije v neznatni množini, ker se je les sekal v hlobo. Vesla se je izvažalo v Italijo in Grčijo. Lesnih pragov se je izvozilo iz Bosne l. 1913 1513 vagonov. V Bosni sta se nahajala tudi dva zavoda za impregniranje bukovih pragov. Ravnotako je bil znaten izvoz hrastovih pragov iz Hrvaške in Slavonije ter bukovih pragov iz Slovenije.

Velike žage se nahajajo na Hrvaškem in v Slavoniji v Capragu in Virovitici, vsaka po 7 jarmov, ki so last g. Morica Draha; v Pakracu z 8 jarmi, ki so last inozemske družbe; v Trnovem 8 jarmov, last g. Filipa Deutcha; v Osijeku žaga g. Kaisera z 2 jarmi, g. Povišla z 2 jarmi, v Virovitici 2, v Našicah 8 jarmov, v Županiji 2 jarma, v Belišču 8 jarmov, od Okučanov do Nove Gradiške 6 jarmov, ki so last Hrvaške deželne banke; v Vinkovcih dve po 4 jarmeh, dalje v Slavoniji v Slov. Brodu z 10 jarmi in Slaveks z 10 jarmi. Ta podjetja so skoro vsa v tujih rokah.

V naši državi se izdeluje v 4 tovarnah v Slavoniji in sicer v Belišču, Našicah, Županiji in Mitrovici 3500 vagonov hrastovega izvlečka. Poleg tega je v Sisku tovarna za kostanjev ekstrakt, dalje se nahaja tovarna strojlnega izvlečka v Sloveniji, ki iz-

deluje ekstrakt iz smrekovega lubja in kostanjevega lesa. Ta industrija zahteva, da se prepove izvoz taninskega lesa, da ne bi sosedne države izdelovale iz njega tanin ter konkurirale našemu taninu.

F. Š.:

Bodočnost solunskega pristanišča.

Od srednjeevropskih nasledstvenih držav leži edino naša kraljevina ob morju, katerega važnosti pa bi se pač bolj zavedali, ako bi ga ne imeli. Z neko indiferentnostjo se v notranjosti države čitajo poročila o pomučnem potovanju navtičnih akademikov po Sredozemskem morju, o ustanavljanju novih parobrodskih družb, o nakupu novih ladij, o mornariškem tednu v Splitu, o teh prvih odločilnih početkih naše pomorske trgovine. Ako se nam posreči iz današnjega naraščaja vzgojiti ljudi, ki bodo toliko strokovno izobraženi, da bodo lahko okrenili svoje ladje iz obrežnih voda in odpluli z našo zastavo v trgovska središča pomorskih držav, tedaj bomo zmožni stopiti v boj za lastno pomorsko trgovino, ki je sedaj pri nas skoro izključno v tujih rokah.

Z rapalsko pogodbo smo izgubili Trst in Reko, dve najvažnejši trgovski točki v Jadranu. Naša naloga je zato, da si poiščemo druga pristanišča, ki bodo dovolj prikladna za naše glavne luke. Kakor vse kaže, bodo v Dalmaciji tekmovali Bakar, Split, Gruz in Kotor za prvenstvo. A pri tem ne smemo pozabiti, da se naša južna meja približa do 65 km Egejskemu morju pri Solunu. Zato je velike važnosti pogodba med našo državo in Grčijo, po kateri odstopi slednja poseben del solunskega pristanišča naši državi. Kolik pomen bo imela ta luka, ki bo po pogodbi sestavni del naše kraljevine, bomo takoj spoznali, ako si točno ogledamo vse njene gospodarske in prometne momente.

Da solunska luka v preteklosti ni bila tako velike važnosti, je lahko umevno, ako pomislimo, da so Feničani prvi začeli pomorsko trgovino ter da so za njimi vedno kulturna mesta prevzela tudi nalogo pomorske trgovine, kakor n. pr. Atene, Rim, Aleksandrija, Smirna, Bizanc itd., malo izjemo dela edino Kartagina, ki je bila specijelno trgovsko mesto. Najhuje pa je bilo za Solun, da ni imel nikdar pravega zaledja. Ko so procvitale Atene, so živeli severno od Soluna barbarski narodi, ki so vedno ovirali trgovski in prometni razmah. Ko so se razmere za časa rimskega imperija in pozneje za zapadnorimske države nekoliko zboljšale, je zopet preseljevanje narodov, v našem slučaju prihod Slovanov na Balkan ukinil vse prometne zveze in porajajoča se trgovina v Traciji in Macedoniji je zopet zastala. Ko so končno še Turki prišli na Balkanski polotok in s tem povzročili stoletne borbe, je Solun igral le vlogo vojaške utrdbe. Šele ko so se zopet pojavile posamezne balkanske države, kakor Srbija, Črna Gora in Bolgarija, deloma svobodne, deloma pod turško nadoblastjo, in so bili tako podani pogoji za mirnejši notranji razvoj, je solunska luka zopet oživela in stopa danes po osvobodilnih vojnah 1912/13 in 1914/18 v novo razvojno fazo.

Ta nesrečna zgodovina pa nas nikakor ne sme motiti, saj poznamo mnogo enakih slučajev procvita in propada trgovskih mest. — Najlepši vzgled so Benetke ali Reka.

Solun danes za grško trgovino nima velikega pomena, ker ima za seboj le ozek pas grškega ozemlja. — Večje važnosti pa je za nas, kajti vsa Srbija, zapadna Bolgarija in deloma tudi Srem, Bačka in Banat gravitirajo nanj. Grčija ve, da more Solun le s tem širokim zaledjem priti do prave veljave in je zato gori omenjena pogodba le naravna posledica tega. Kolikega pomena je namreč zadostno zaledje za vsako luko, nam jasno kaže Reka in Trst, katerih promet vsled nesrečnih mej še sedaj ni do-

segel niti polovične predvojne višine. Tej krizi bodo odpomogle edino pogodbe slične solunski.

V zadnjem času se izvozi iz naše države preko Soluna povprečno 10 vagonov na dan ali letno približno 36.500 ton. Ako računamo k temu še izvoz Bolgarije, Ogrske (skupaj 15 tisoč ton) in Grčije same (5000 ton) preko Soluna in upoštevamo še obrežni promet (1500 ton), dobimo letni izvoz 58.000 ton. Ker je uvoz skozi Solun po statistikah iz zadnjega desetletja za trikrat večji od izvoza (posledica pomanjkljive civilizacije) znaša torej uvoz 174.000 ton ali celokupni letni promet 320.000 ton proti 349.415 tonam v letu 1913. Jugoslavija je torej udeležena z 62% in mora imeti tako največ interesa na razvoju Soluna.

Kakor hitro bo predan del pristanišča naši državi, mora biti prva naša skrb, da luko moderno opremimo in jo eventuelno dozidamo, tako da bo odgovarjala vsem današnjim trgovsko-prometnim zahtevam. Luka bo na ta način dobila moderno lice, naši jugovzhodni kraji pa skoroda svojo lastno pristanišče. Oživela bo s tem glavna prometna žila železnica Beograd — Solun, ki vodi skozi najrodovitnejše kraje Srbije, po Moravski in Vardarjevi dolini, ki bodo svoje pridelke tako najhitreje izmenjavali z jugom in orientom. Uspešen razvoj Soluna je s tem zagotovljen.

Za trgovsko pristanišče vendar ni važna edino tehnična popolnost, temveč v prvi vrsti naravna lega, to je, kako globoko se zajeda zaliv v celino. Jadransko morje ima zato veliko večji pomen za srednjo Evropo, kakor pa Egejsko morje, akoravno je solunsko pristanišče bolj naravno od tržaškega ali reškega s strmim bregom. Poleg tega vzame Solunu veliko prometa tudi Donava, ki pri Beogradu žalibog zavije proti vzhodu in se izliva v Črno morje, namesto, da bi tekla proti jugu v Egejsko morje in tako ob svojem ustju oblivala eno največjih evropskih pristanišč. Večina rečnih ladij pretovori zato blago šele v Galacu, ki odide nato skozi Dardanele naprej, ker bi železnica ter dvojno pretovorjenje prišlo predrag.

To sta velika naravna nedostatka Soluna, katera pa bo mogoče v bodočem gospodarskem boju s primeranim kapitalom odpraviti in sicer z zgraditvijo dveh velevažnih prometnih cest in sicer z železnico Drač — Solun, ki bi bila podaljšek proge Rim — Brindisi — Arajekt — Drač ter bi imela v Solunu priključek na progo Solun — Carigrad, — druga žila pa bi bil prekop Morava — Vardar. Progo Drač — Solun trasira že stara rimska Via Egnatia, ki je obenem z Via Apia (Roma — Brundisium) služila rimskim trgovcem za najhitrejšo zvezo z orientom. Iz Drača bi vodila železnica skozi Tirano in preko Ohride na Bitolji, ki ima že zvezo s Solunom z normalnotirno železnico. Ta proga bi imela velik pomen zlasti za Italijo, ki bi tako na hiter in cenen način prodajala svoje blago na Balkan in v Malo Azijo, Solun pa bi tvoril nekako gospodarsko in prometno središče.

Pravokotno na to progo pa bi se morala zgraditi vodna cesta Morava — Vardar s prekopom. V Donavo se kakih 60 km za Beogradom izliva reka Morava, ki je deloma že sedaj plovna. S poglobitvijo, kanalizacijo in s primernimi prekopi med posameznimi ovinki bi bila plovba mogoča tudi v zgornjem teku. Isto velja za Vardar. Tako bi pri obeh rekah prišli do gotove meje, kjer plovba vsled prevelike rečne brzine oziroma padca ni več mogoča. Tu se pričinja najtežji tehnični del. Čez najmanjše razvodno sedlo, mogoče čez Preševo (samo 463 m!) bi se moral zgraditi prekop z zatvornicami. Jasno je, da bi ta dela veljala ogromne vsote, gotovo pa je, da bi se delo rentiralo, kar nam kažejo sledeča dejstva. Vodna pot po Donavi v Črno morje in skozi Dardanele bi se skrajšala za celih 1000 km. S tem je že ovržen vsak ugovor in dvom o rentabilnosti kanala. Nadalje bi bila tako vsa srednja Evropa priključena z enotnim rečnim in prekopskim sistemom na

Sredozemsko morje in sicer s sledečimi glavnimi žilami: Ren — Main — Ludvikov kanal — Donava — Morava — Preševski prekop — Vardar — Solun, ali: Odra — Fr. Vilhemov kanal — Spreva — Havela — Laba — Vltava — Donava itd. s svojimi mnogimi pritoki, ki prepletajo skoro vso srednjo Evropo.

Težnja srednjeevropske industrijske nadprodukcije na vzhod bo tako imela najkrajšo, skoroda premo pot, kajti naravni premočrtni podaljšek omenjenih vodnih cest je Sueški prekop, najbližji prehod v Vzhodno Afriko, Indijo, Avstralijo, Kitajsko in Japonsko. Vsi kolonizirani produkti teh dežel pa bodo obratno uporabljali isto pot. Solun bo tako lahko igral enako vlogo kot Rotterdam ali Amsterdam. S tem prekopom bi poleg Soluna veliko pridobila vsa bogata Srbija, ki bi ležala ob tej važni prometni progi.

Od naše podjetnosti in dalekovidne gospodarske politike je odvisno, v koliko se bo v bodočnosti začelo z ureditvijo teh projektov, ki so v drugih državah, kakor v Češkoslovaški, Nemčiji in Italiji, bolj poznani in uvaževani, kot pri nas samih. — Tudi Amerika se zanima za te železnice in kanal, ne morda, da bi s tem koristila Evropi, temveč, da bi plodonosno naložila svoje dolarje.

Prvi korak k ureditvi tega važnega načrta pa naj bo jugoslovenski del solunskega pristanišča, ki naj bo res tehnično popoln in vzorno urejevan, da bo lahko pričal, da je tudi nam ouprta bodočnost na morju.

Pisalne stroje:

Ideal-C

THE REX CO., LJUBLJANA.

Davščina od vrednostnega prirastka.

Kakor znano je bilo plačevati do leta 1920, v Sloveniji davščino od vrednostnega prirastka. S 6. novembrom 1920 je bil pa dotični zakon ukinjen ter je bila ta davščina odpravljena.

Ker so dobile približno polovico te davščine vselej one občine, h katerim je spadal dotični svet, je bila marsikatera občina seveda hudo oškodovana in med temi v prvi vrsti tudi občina ljubljanska. Finančno stanje posameznih občin je pa v sedanji povojni dobi zelo težavno in tako je umevno, da si je ravno ljubljanska občina zelo prizadevala, da bi si pridobila ta vir dohodka iznova.

Občinski zastop ljubljanski je sklenil letošnjo spomlad, da se naj zakon o davščini na vrednostni prirastek za mestno občino ljubljansko vsled tega iznosa vpelje ter da se naj pobira ta davščina v splošnem po ravno takih določbah, kakor jih je imel prvotni zakon z dne 4. junija 1912, dež. zak. št. 34. Naš list je pa dne 13. aprila 1922, v šte. 44 obširno pojasnil, kako krivična bi bila ta davščina, ako bi se vzela kot vrednostni prirastek vsa razlika med sedanjo prodajno in med svoječasno pridobitno ceno. Vrednost naše valute se je medtem namreč v toliki meri izpremenila, da obstoji v mnogih slučajih 3/4 razločka med obema cenama samo v valutarni razliki, ne pa v prirastku, to je v povišku vrednosti same.

Z zadovoljstvom beležimo, da je imel naš takratni članek poln uspeh in da je kompetentna oblast naša izvajanja v polni meri upoštevala ter izpremenila poprejšnje določbe glede te davščine tako, da se izloči iz razlike med kupno in prodajno ceno pred vsem tudi oni del razlike, ki ga je povzročila devalvacija valute.

V sledečem navedemo samo glavne določbe nove naredbe z dne 21. oktobra 1922, Uradni list št. 113.

Naredba velja od dne 31. oktobra 1922 dalje in samo za one nepremičnine, ki leže v okolju mestne občine ljubljanske.

Vsako kupno in menjalno pogodbo, ravno tako tudi izročilne pogodbe je prijaviti v 14 dneh mestnemu magistratu v Ljubljani in sicer na ta način, da se pošlje tja kolka prost poverjen prepis dotične pogodbe. Ta dolžnost veže otujtelja (prodajalec, izvrševalec). Če se prijava opusti, dolžnost veže otujtelja (prodajalec, dvojnemu znesku. Če bi se pa prijava samo zakasnela ter bi bilo očitno, da ni imel otujtelj nikakega namena občino prikrajšati, bi bilo plačati poleg davščine samo neki povišek, ki bi pa ne presegal 10% davščine in nikdar več nego 500 K.

Popolnoma neodplačne pogodbe (darilne pogodbe) so proste te davščine, prav tako tudi kupi na prisilnih dražbah ali pa kupne in izročilne pogodbe od prednikov na potomce (sine, vnuke) ali na zeta ali snaho in med možem in ženo.

Pridobitna in otujilna vrednost.

Kot pridobitna vrednost se vzame navadno zadnja kupnina. Če je bila pa nepremičnina pred letom 1920 pridobljena, se vzame vrednost z dne 1. januarja 1920. Če je bila prodana nepremičnina sicer pozneje toda skupno s kako drugo nepremičnino kupljena, se vzame ravno tako kar takratna obča vrednost. Izjema bi bila le tam, kjer bi bila prvotna skupna nepremičnina enake kakovosti. V tem primeru se porazdeli svoječasnno pridobitna cena kar po veličini površja enega ali drugega kosa.

Vrednost pritliklin in inventarja s ne vpoštevata. Davščino je plačati samo od nepremičnine same.

Ako se je bila kupila svoj čas nepremičnina na ta način, da je moral prevzeti takratni kupec poleg kupnine še kake postranske dajatve (užitek, razna druga bremena, plačilo davščine od prirastka itd.) se prištejejo te dajatve še posebej k pridobitni ceni.

K pridobitni ceni (vrednosti) je prišteti dalje:

1. Vse dokazane izdatke ki so jih imeli otujtelj (prodajalec) ali pa njegovi predniki v dobi, ki je meročajna za izračunitev prirastka (torej od dne 1. I. 1920 ali pa od poznejše pridobitve dalje), v svrhu trajnega poviška vrednosti (nove gradnje, prizidave itd.)

Te izdatke je treba dokazati ter je prav, ako si posestniki vse take račune dobro shranijo, da zamorejo v slučaju poznejše prodaje svojega posestva take stroške dokazati.

2. Sedem odstotkov pridobitne cene kot povračilo za svoječasne stroške za prepis in za takratne pristojbine.

3. Pri kmetijskih zemljiščih in pri gozdh tudi razliko med vrednostjo onega pridelka (pri gozdh drevja), ki je stal na prodanih zemljiščih ob času otujitve na prodanih zemljiščih ob času otujitve (prodaje) in med vrednostjo pridelka (ali drevja), ki je stal na zemljiščih ob pridobitvi.

4. Davščino na nezazidane parcele, ki se plačuje v Ljubljani.

Kot otujilna vrednost se vzame prodajna cena (kupnina), h kateri se prištejejo prav tako tudi vse postranske dajatve (morebitni užitek, razna druga bremena, plačilo davščine od vrednostnega prirastka itd.)

Če bi se pa pridobitna ali otujilna cena zanesljivo ne mogla ugotoviti, ali pa če se domneva, da je pridobitna cena previsoka odnosno otujilna cena prenizka in da ena ali druga ne ustreza pravi vrednosti, se sme vzeti za podlago kar obča vrednost nepremičnine.

Izmera davščine.

K pridobitni ceni je prišteti torej vse pod 1 do 4 navedene prišteveke ter jo primerjati z otujilno ceno.

Če znaša razlika več nego 10 odstotkov skupne pridobitne vrednosti, je plačati davščino, drugače pa ne. Od te razlike je sploh v vseh slučajih odbiti še posebej 10% skupne pridobitne cene ter je plačati davščino samo od ostanka.

Davščina znaša pri povišku pridobitne vrednosti za več

za več nego	10% do 15%	5%
» » » 15 » » 20 »	» » » 20 » » 25 »	» » » 25 » » 30 »
» » » 30 » » 35 »	» » » 35 » » 40 »	» » » 40 » » 45 »
» » » 45 » » 50 »	» » » 50 » » 55 »	» » » 55 » » 60 »
» » » 60 » » 65 »	» » » 65 » » 70 »	» » » 70 » » 75 »
» » » 75 » » 80 »	» » » 80 » » 85 »	» » » 85 » » 90 »

Na ta način izračunjena davščina se znižuje če je imel prednik nepremičnino

nad 5 do 10 let, za 5%
» 10 » 15 » » 10 »
» 15 » 20 » » 20 »
» 20 » 25 » » 30 »
» 25 » 30 » » 40 »
» 30 » » » » 50 »

Pri izračunjanju popusta je upoštevati vso dobo, kolikor časa je imel otujtelj nepremičnino v svoji posesti. Ako jo je dobil od svojih staršev, od žene, od tasta ali tašče, ali če jo je podedoval, je računati posestno dobo tudi njih prednikov.

Upoštevanje valutarne razlike.

Razlika v vrednosti denarja ob pridobitvi in med ono ob pridobitvi in med ono ob otujitvi se upošteva na ta način, da se vzamejo vse vrednosti in vsi zneski z nastopnimi mnogokratniki, in sicer: zneski iz leta 1920 4.5 krat, zneski iz leta 1921 3.4 krat, zneski iz leta 1922, do konca julija 1.7 krat.

Za poznejšo dobo se bo določala vrednost od meseca do meseca vsak mesec posebej.

Znesek, izračunjen na tej osnovi kot prirastek, je potem razdeliti s številom, ki bo določen kot mnogokratnik za vrednosti iz časa otujitve.

Da bomo navedli lahko primer, vzemimo, da bo znašal mnogokratnik za mesec oktober 2.

Ako je prodal nekdo dne 31. okt. 1922 v Ljubljani kako posestvo, na pr. za 240.000 K, ki ga je kupil v letu 1920 za 135.000 K, se bo izračunila davščina po primeru, ki je naveden v pravilniku k temu zakonu takole: Pridobitna cena 30.000 K, sedemodstotni oštevek 2100 K, stroški adaptacije 10.000 K, skupaj 42.000 kron $\times 4.5 = 178.450$ K.

Otujilna cena $120.000 \times 2 = 240.000$ K, razlika je 61.550 K. To razliko je razdeliti še z mnogokratnikom iz časa otujitve (to je z 2%) tako, da znaša le 30.775 K; od tega zneska je odšteti 10% pridobitne vrednosti, to je 4210 K. Davščini zavezani prirastek znaša 26.565 K, od tega je po v pravilniku navedenem primeru z ozirom na zvišbo vrednosti za 73.09% pridobitne vrednosti plačati davščine 17% 4516.05 K.

Plačilna dolžnost.

Davščino je dolžan plačati otujtelj (prodajalec, izročevalec). Pošlje se mu plačilni nalog, zoper katerega se vloži v 15 dneh lahko pritožba na občinski svet ljubljanski. Pritožbo je vložiti pri mestnem magistratu v Ljubljani. Kolkovati jo je z 10 Din. Zoper odločbo občinskega sveta je dopusten še priziv na pokrajinsko upravo, oddelek za notranje zadeve, ki odloča končnoveljavno. Tudi to pritožbo je kolkovati z 10 Din.

Davščino je plačati pri mestni blagajni v 14 dneh po vročitvi plačilnega naloga, ne glede nato, ali se je vložila kaka pritožba ali ne, ker pritožbe nimajo odločne moči. Morebitno prošnjo za plačilni odlog je kolkovati s 3 Din.

Če se davščina ne plača v 14 dneh, je plačati 6% obresti ter se izterja davščina potem potom eksekucije. Za opomin ali pa za rubežen je plačati vsakokrat še posebej 4 K od vsakih 100 K zaostanka.

Ako se davščina ne more izterjati od prodajalca, terja se potem od kupca jamstvenim potom. Na to določbo naj kupec še posebej pazijo, če

se pogodbenim potom morebiti take ne zmenijo, da bodo davščino kar sami plačevali.

Nekaj drugih važnih podrobnosti v zadevi te davščine bomo navedli v eni prihodnjih števil.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Trgovinska pogajanja med Madžarsko in Jugoslavijo. Iz Budimpešte poročajo: V tukajšnjih političnih krogih so mišljenja, da bo Jugoslavija glede pogajanj o trgovinskem dogovoru z Madžarsko še počakala, dokler ne končajo trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko. Jugoslavija, ki je v tesnih gospodarskih stikih s Češkoslovaško, bi v slučaju razbitja češkoslovaško-madžarskih pogajanj istotako ne hotela skleniti trgovinske pogodbe z Madžarsko.

Cene vlnu v Požegli. Iz Zagreba poročajo, da se trži v Požegi novo vino po 20—26 K dočim se fino staro vino (burgundec, traminec) plačuje po 30—36 K za liter. Kupcev pa je zelo malo.

Industrija.

Nov kemično-farmaceutski laboratorij v Ljubljani. Stara češka tvrdka Mr. Ph. J. Kolar, tvornica — farmacevtskih specialitet v Pragi, je ustanovila svojo filijalko v Mostah-Selu št. 25 pri Ljubljani, kjer si je uredila nov kemični laboratorij in veleprodajno.

Sol v češkoslovaški republiki. V Češkoslovaški se porabi vsak dan kuhinjske in obrtne soli 70—80 vagonov. Ko se bo pričelo pridobivanje soli v novem solnem rudniku v Slovaki, se bo solna produkcija tako dvignila, da bo ž njo popolnoma krita vsa domača potreba.

Denarstvo.

Denar v pismih. Zaradi zlorab, ki so se baje vršile z odpošiljanjem našega denarja v inostranstvo v priporočenih pismih, namerava vlada izdati odredbo, da bodo smeli na pošti vsa v inostranstvo namenjena pisma odpirati.

Vrednost zlatega denarja v Avstriji. Od 13. t. m. je določen v Avstriji sledeči uradni kurz za zlat denar: avstrijski in madžarski enostavni dukati 145 tisoč 100 pap. n. a. K, avstrijski, madžarski in lihtenšteinski desetkronski zlatniki in črnogorski desetperserski zlatniki 128.100, francoski zlatniki od 10 frankov 119.500 n. a. K, nemški zlatniki od 10 mark' angleški zlati soverei (1 funt št.) 311.700, ameriški desetdolarski zlatniki 640.500 n. a. K.

Petkronske novčnice v Češkoslovaški potegnjene iz prometa. Češkoslovaška je potegnila petkronske novčnice z datumom 15. aprila 1919 iz prometa. Veljavne so samo še do 31. decembra.

Carina.

Povečanje carine v Rumuniji. Iz Bukarešte javljajo, da se nameravajo v kratkem povišati nekatere carine, predvsem na voljeno blago.

Nemški carinski nadavek znaša od 6. do 12. decembra 177.900 odstotkov.

Iz naših organizacij.

Seja širšega odbora Zveze trgovskih gremijev in zadrug se vrši v soboto, dne 9. dec. ob 2. uri popoldne v prostorih Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani (Bethovnova ulica 10) s sledečim dnevnim redom: 1. naznanilo načelstva; 2. poročilo tajništva o delovanju Zveze; 3. Praksa pobiranja dragin; 4. pritožbe radi sejmarnstva in krošnjarstva; 5. stališče Zveze gremijev pri vprašanju izenačenja direktnih davkov; 6. zvezni predlogi glede revizije uvozne carinske tarife in glede ureditve železniških tarif; 7. samostojni predlogi članov. Radi izredno važnega dnevnega reda prosi Zveza vse člane odbora ter načelnike gremijev in zadrug, da se seje zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

Dobava, prodaja.

Dobava za vojaštvo. Pri zavodu za izradu vojne odeje v Beogradu

(Donji grad) se bodo vršile ofertalne licitacije glede dobave raznega blaga (sukna) za vojaške obleke, blaga (platna itd.) za podlogo, lanenega platna, steklenic, škodelic, štorjskih kril s pripadki, postelj, škornjev, čevljev in sukanca. Dan licitacij se bo objavil v »Službenih Novinah«. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava škornjev, platna in perila. Pri Upravi vojne odeče l. v Beogradu (Donji grad) se bo vršila dne 11. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 695 parov škornjev za gojence vojne akademije, dne 23. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 300.000 m platna »amerikana«, dne 27. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave perila (100.000 srajc in 100.000 spodnjih hlač), dne 30. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 200.000 m lanenega platna. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Razno.

Južna železnica. Z Dunaja poročajo, da se je vršila v sredo pod pred-

sedstvom predsednika dr. Weeberja seja upravnega sveta južne železnice. Na seji, kateri so prisostvovali tudi zastopniki avstrijske, jugoslovanske, italijanske in madžarske vlade ter delegati francoskih prioritarjev, je poročal dr. Fall o tekočih zadevah. V četrtek se je vršila potem seja zastopnikov vlad o beneškem sporazumu.

Razdelitev avstrijsko-ogrskih dolgov. V Parizu se vrši konferenca strokovnjakov o vprašanju razdelitve dolgov bivše monarhije na nasledstvene države.

Ugodno finančno stanje Albanije. Te dni bo predložen albanskemu parlamentu proračun albanske države za l. 1923-1924. Izdatki so preračunani na 17 milj. zlatih francoskih frankov, dohodki pa 19 milijonov zlatih fr. frankov.

Nova pogajanja med češkoslovaškimi in jugoslovanskimi bankami. Te dni je govoril na seji Češkoslovaško-jugoslovanskega gospodarskega združenja direktor Deželne banke Tomašek o pogajanjih med češkoslovaškimi in jugoslovanskimi bankami, ki so se pred kratkim vršila v Zagrebu in Beogradu. Tomašek je izjavil, da ta prvi sestanek po vojni še ni mogel popolnoma

razjasniti težavnega položaja, dasiravno je korak naprej k zboljšanju situacije. Posvetovanja se bodo v kratkem nadaljevala v Pragi. Ugotovilo se je, da se po deviznih predpisih, ki veljajo v Jugoslaviji, ne morejo izplačati niti zneski, ki so bili v dobro češkoslovaških tvrdk položeni pri jugoslovanskih denarnih zavodih.

Letina tobaka v Vojvodini je baje zelo dobra. Do prve polovice novembra je prispelo iz Vojvodine v novosadska monopolska skladišča preko 2 milijona kg duhana v listih. Producentom je uprava monopola dovolila letos 100 odst. povišanje cen njihovim produktom.

Polom dveh budimpeštanskih bank. V Budimpešti ste ustavile izplačila dve banki in sicer budimpeštanska Palfy banka (denarni zavod prebujajočih se Mažarov) in Poljedelska kreditna banka.

Kredit za železniške investicije. Finančni odbor je odobril prometnemu ministertvu kredit 8 milijonov dinarjev za popravo 5 brzovoznih lokomotiv in 13 osebnih vagonov ter kredit 5 mili-

jonov dinarjev za nabavo materiala za razširjenje kolodvorov v večjih krajih naše države.

Tržna poročila.

Mariborski živinski sejem. Na sejem, ki se je vršil v torek se je prišlo 57 volov, 5 bikov, 196 krav, 4 teleta in 4 konji. Cene so bile za kg žive teže: debeil voli 27—29 K, poldebeli 23—26 K, plemenski 18—22 K biki za klanje 20—23 K, klavne krave debele 18—24 K, plemenske krave 13—18 K, krave za klobase 9—12 K, molzne krave 16—20 K, teleta 35—42 K. Cene so znatno padle.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 15.80-15.90 K, oves 10.75-10.80 K, ječmen 10.75 K, kuzuza 13.— K, pšenična moka (št. 0) 22.70 K.

Za učenca v trgovino

žell vstopiti zdrav fant iz dežele, ki je izvršil z dobrim uspehom prvi razred realke in ima veliko veselje do trgovine. Ponudbe pod učenec na upravo.

Čarobne svečke

za božično drevo razpošilja galanterijska trgovina **Drago Rosina, Maribor.**

2 trgovska pomočnika

naobražena, in sicer enega specielno za manufakturo, drugega za mešano blago, sprejme **Franc Lipej, trgovina z manufakturnim in mešanim blagom v Brežicah.** Strojepisja in knjigovodstva večji imajo prednost.

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“
z znamko

„Alko - modri križec“
in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA

Objava.

**Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani**

naznanja, da posluje

od 4. decembra 1922 dalje
v lastni palači

na Miklošičevi cesti št. 10

(vis à vis hotela »Union«)

Telefonska številka je do nadaljnjega samo 57

šolske zvezke

Raznovrstne za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnike in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavljajo najceneje

TISKARNA "SAVA", KRANJ.

POZOR! Za trgovce posebno ugodne cene!

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5.

OFICIJELNI „ŠPEDITERJI LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Rakek, Jesenice,
Zagreb, Beograd, Caribrod, Trst,
Wien.
Prvovrstna zastopstva v inozemstvu.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Vsakovrstne spedicije. — Zbiralni promet. — Carinsko posredništvo. Tarifni oddelek.

Vsa strokovna pojasnila dajemo brezplačno v lastnem paviljonu na semnju in v pisarnah centrale in podružnic.